

E L Ő T E R J E S Z T É S

Gyula Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2023. szeptember 28-i ülésére**Tárgy: Döntés a víziközmű-szolgáltatás biztosítása vonatkozásában fennálló ellátási kötelezettség Magyar Állam részére történő átruházásáról**

A Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Társaság) látja el Gyulán, valamint Mezőkovácsházán, Végegyházán, Medgyesegyházán, Újkígyóson, Kondoroson és Nagybánhegyesen a víziközmű-szolgáltatást (ivóvíz-szolgáltatás, és ahol releváns, szennyvízkezelés). A Társaságnak hat helyi önkormányzat, valamint a Bánhegyesi Vízszolgáltató Nonprofit Kft. a tulajdonosa. A Társaságban Gyula Város Önkormányzata közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkezik.

Évek óta téma a médiában a víziközművagyron állami kézbe – Nemzeti Vízművek Zrt. – történő integrálásának lehetősége. Legutóbb a közvetlen környezetünkben, az Alföldvíz Zrt. tekintetében valósult meg az integráció, amely kapcsán a Képviselő-testület is hozott döntést (ti. minimális összegű részvénye volt a zrt.-ben). A kötelező integrációról ezidáig nem született jogszabályi rendelkezés, csupán a lehetősége biztosított a tulajdonos önkormányzatoknak, akik az évente jelentkező újabb és újabb finanszírozási problémák miatt évről évre megfontolják az integráció kezdeményezését.

Az ágazat újabb jelentős problémák elé néz, mint a megnövekedett áram- és üzemanyagköltségek, valamint a szakemberutánpótlás és bérproblémák kérdése. Ezt a helyzetet érzékelve a Technológiai és Innovációs Minisztérium egyeztetésre hívta a víziközmű-szolgáltatókat még 2022 nyarán, és az alábbi lehetőséget vázolta fel részükre.

Amennyiben a tulajdonos önkormányzat/önkormányzatok az alábbi ütemezés szerint döntenek az ellátási kötelezettség átadásáról, a Magyar Állam a tárgyévi hiány finanszírozásához támogatást nyújt:

- ázsíós tőkeemelés formájában,
- egyedi vizsgálat lefolytatása mellett a finanszírozott hiány mértékének megállapításáról,
- a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal közreműködésével.

A tőkeemelés keretében juttatott forrást a szolgáltatók kizárólag az engedélyes tevékenységükből eredő veszteségeik pótlására használhatják fel.

Ezen információkról 2022. augusztus 25-én tájékoztattam a Képviselő-testületet, amely az információ-hiányra és a Társaság bonyolult helyzetére (más tevékenységet is ellát, és 2022-ben az önkormányzati üzletész Magyar Államra történő átruházása volt az egyetlen olyan megoldás, amely kivitelezhetőnek tűnt a Nemzeti Vízművek Zrt. részéről), az alábbi határozatot hozta (180/2022. (VIII. 25.) határozat):

Gyula Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 5/H. §-ában foglaltak alapján, a Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft., mint közműszolgáltató társaság sajátosságaira tekintettel – a rendelkezésére álló információk alapján – jelenleg nem tudja kinyilvánítani azon szándékát, miszerint az önkormányzatot terhelő víziközmű-szolgáltatás biztosítása vonatkozásában fennálló ellátási kötelezettségének a Magyar Államra történő átruházására irányuló Integrációs Programban részt kíván-e

venni, ezen szándék kinyilvánításához szükséges, legalább elégséges információval sem rendelkezik.

A képviselő-testület éppen ezért tárgyalásokat kezdeményez a Nemzeti Vízművek Zrt.-vel az alábbi tárgykörökben:

- *a víziközművagyon és az azt működtető vagyon átadásának feltételei,*
- *az átadással érintett víziközmű-rendszer üzemeltetését szerződéses jogviszony alapján ellátó Gyulai Közütemi Nonprofit Kft.-ben fennálló társasági részesedése átruházásának mértéke és módja,*
- *az átruházással érintett víziközművagyonhoz tartozó, víziközmű-fejlesztésre fel nem használt források tulajdonjoga átvezetésének feltételei,*
- *egyéb, az előkészítés és a tárgyalások során felmerülő járulékos kérdések tekintetében.*

A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, a jegyzőt és a Gyulai Közütemi Nonprofit Kft. ügyvezetőjét a határozatban foglalt tárgyalások lefolytatására, azzal, hogy a tárgyalások eredményéről a képviselő-testületet tájékoztatni kötelesek.

Az elmúlt egy évben számos, a tárgyba releváns esemény történt:

1. Az ukrajnai konfliktus nem oldódott meg. A háború és az arra adott szankciós válaszok következtében – még ha csökkentő tendenciában is – a Társaság költségei (bér, rezsi, karbantartás, nyersanyag) tovább emelkedtek.
2. A Társaság által szerzett információktól eltérően sem 2023-ban, sem a következő évben nem várható sem a lakossági, sem pedig a vállalati felhasználókat érintő díjemelés, így a Társaság bevételei nem emelkednek.
3. A Nemzeti Vízművek Zrt. és az illetékes minisztérium álláspontja megváltozott, és az integráció részeként már nem ragaszkodnak az üzemeltető Társaság megszerzéséhez. Elegendő kizárólag a víziközmű-vagyon tulajdonjogának átadása a Magyar Állam részére.
4. A vonatkozó jogszabályokban is változás történt: amennyiben az önkormányzat a Magyar Államra ruházza át a víziközmű-szolgáltatásban fennálló társasági részesedését, úgy a fennálló, a bérleti-üzemeltetési szerződés alapján felhalmozott tartozások alól az önkormányzat mentesül.
5. Mind az Energiaügyi Minisztériummal, mind a Nemzeti Vízművek Zrt.-vel, mind pedig az ALFÖLDVÍZ Zrt.-vel több egyeztetés lefolytattunk.

Érdemes néhány szót szólni a Társaság jelenlegi helyzetéről. Az egyes településeken ellátott víziközmű-szolgáltatás immáron mindenhol veszteségbe fordult át, azaz nincs olyan tevékenysége a Társaságnak, amely kvázi kiegészíthetné a másik ágazatot, legalább likviditási szempontból. A Társaság engedélyes tevékenységeinek várható, év közben korrigált eredménye (nem összetévesztendő a Társaság várható eredményével): -147 162 e Ft ivóvízellátási területen, -380 254 e Ft szennyvízelvezetés és -tisztítás területen, összesen 527 416 e Ft a víziközmű ágazat üzemi vesztesége, ennyivel kevesebb bevétel keletkezik ténylegesen az ágazaton, mint amennyi kiadás. A tendencia hosszú évek óta tapasztalható, ezért ekkora összegű pénzügyi tartaléka már nincs a Társaságnak. Jelenleg hónapról hónapra, folyószámla-hitelkeret mellett tudja biztosítani a bérek, közterhek, a rezsi és a legszükségesebb beszerzések költségét.

Önkormányzatunk terhei is jelentősen növekednek a víziközmű-ágazattal összefüggésben. A Társasággal fennálló bérleti-üzemeltetési szerződés értelmében az önkormányzatoknak befizetési kötelezettsége keletkezik a bevétellel nem fedezett kiadások mértékéig. A Társaságban lévő tagok úgy határoztak, hogy 2019. és 2020. évekre vonatkozóan eltekintenek a befizetési kötelezettségtől. 2021. évre vonatkozóan Gyula és Kondoros megtérítették a rájuk eső kötelezettséget, Gyula esetében ez 75 075 e Ft terhet jelentett. A 2021. év vonatkozásában a többi település még fennálló tartozása 98 404 e Ft. 2022. év tekintetében már egyik település sem térítette meg a veszteséget, az összes követelés meghaladja a 330 millió Ft-ot, a Gyulára

eső követelés több mint 102 millió Ft. A Társaság kalkulált a 2023. évre eső várható befizetési kötelezettséggel is, és mivel egy lehetséges integráció december 1. napjával valósulhatna meg, így november 30-i várható állapottal mutatták ki a veszteséget. Ez valamennyi település esetében 456 440 e Ft, az ebből Gyulára eső fizetési kötelezettség 230 025 e Ft.

Fontos kiemelni még egy jelentős körülményt. A Társaság egy két évvel ezelőtt megkötött villamos energia kereskedelmi szerződés következtében jelenleg rendkívül kedvező áron vásárolja az áramot. A szerződés azonban december 31. napjával lejár, a szabadpiaci ára az áramnak a többszöröse lesz január 1-jétől. A Társaság kalkulációja szerint a villamos energia költsége 2024-ben a 2023. évi költségeket 400 millió Ft-tal fogja meghaladni.

Év végére tehát tarthatatlanná válhat a helyzet. A legnagyobb veszély abban rejlik, hogy az egyik legfontosabb közszolgáltatás kerülhet veszélybe, amennyiben az önkormányzatok nem lépnek. Márpedig egyértelmű, hogy az önkormányzatok nem képesek ezeknek a hatalmas veszteségeknek a pótlására. Még Gyula városa sem. Éppen ezért elérkezettnek látszik az idő az Integrációs Programhoz való csatlakozásnak.

Az Integrációs Programhoz való csatlakozás esetünkben úgy tudna megvalósulni, hogy nem a Társaságban lévő üzletrészüket, hanem a közszolgáltatással járó feladatot és az ahhoz kapcsolódó vagyonelemeket ajánljuk fel a Magyar Államnak átvételre. Az átadás-átvételt követően az ivóvíz- és szennyvízszolgáltatást az ALFÖLDVÍZ Zrt. látná el városunkban, mint regionális közszolgáltató, míg a Társaság folytatná városüzemeltetési és hulladékgazdálkodási feladatait.

Az Integrációs Programban való részvétel számos előnnyel járhat a Nemzeti Vízművek Zrt. tájékoztatása alapján, úgy mint

- az abban részt venni kívánó szolgáltatók segítségével részesülhetnek, illetve a tulajdonos önkormányzatok számukra pénzügyi teherrel járó kötelezettségtől (ellátási felelősség) mentesülhetnek, melynek fejében önként vállalják az integrációval járó kötelezettségek teljesítését;
- az állam számára az integráció eredményeként jelentkező kiadások a költségvetés mindenkori teherbíró képességéhez igazodva kontrollálhatóvá válnak, illetve a felhasználásra kerülő költségvetési források fejében az állami vagyon köre szélesíthető,
- a víziközmű-fejlesztésre fel nem használt források átvételével, illetve a jövőbeni fejlesztésekre, felújításokra vonatkozó források Nemzeti Vízművek Zrt. stratégiai irányítása melletti allokálásával az üzembiztonság tovább növelhető,
- a munkavállalók számára a csatlakozás kiszámítható foglalkoztatási feltételeket biztosít,
- az állampolgárok az integrációs lehetőség következményeként nagyobb biztonsággal jutnak a közszolgáltatáshoz, a szolgáltatás színvonala egységesebbé válik.

Gyula város vonatkozásában az alábbi tényeket szeretném kiemelni:

1. Az önkormányzati forgalomképtelen törzsvagyon részét képező vezetékrendszer, közműelemek és a kapcsolódó eszközök továbbra is köztulajdonban maradnak.
2. Az Integrációs Programhoz való csatlakozás a lakossági vagy a vállalati fogyasztók esetében sem generál díjemelést.
3. Az ivóvíz minősége nem változik, legalábbis negatívan, ugyanis továbbra is ugyanabból a vízbázisból érkező, ugyanazzal a technológiával tisztított ivóvíz fog folyni a csapokból.
4. A víziközmű ágazaton foglalkoztatott dolgozók mindegyikének állást fog felajánlani az ALFÖLDVÍZ Zrt., ismerte a javadalmazási rendszerüket, vélhetően magasabb javadalmazás mellett, mint a jelenlegi.

5. Amennyiben az Integrációs Programhoz való csatlakozási szándékot kinyilvánítja Önkormányzatunk, a Társaság egy azonnali, a teljes működési hiányt november 30-ig lefedő támogatást kap, amelyet ha az integráció végbemegy, nem kell visszatérítenie.
6. Más, önkormányzati közfeladat, amelyet a Társaság lát el (városüzemeltetés, köztisztaság, vagyongazdálkodás, hulladékgazdálkodás, csapadékvíz-rendszer üzemeltetése, stb.) nem kerül veszélybe a Társaság fizetéseképtelensége okán.
7. Más, önkormányzati közfeladat ellátása, pályázat megvalósítása vagy önerős beruházások lefolytatása nem kerül veszélybe, ugyanis tartalékainkat nem kell a Társaság folyamatos, egyre növekvő hiányának ellensúlyozására fordítani.
8. A működést veszélyeztető ágazat leválasztása után nagyobb hangsúlyt lehet fektetni a Társaság maradó dolgozóinak munkaügyi körülményeinek javítására.
9. A Városgazdálkodási Igazgatóság és a Társaság 12 évvel ezelőtti integrációját az (is) motiválta, hogy az egyes szervezetnél meglévő humánerőforrás és eszközállomány összeadódjon, ezzel a színvonal emelkedik, a költségek pedig csökkennek. Tény, ha a víziközmű-vagyon tulajdonjoga a Magyar Államhoz kerül, jelentős összeget kell fordítsunk a maradó Társaság átszervezésére, megerősítésére.

A tárgyalásaink – érdemben – a Képviselő-testület szándékának kinyilvánítása után indulhatnak el a konkrét problémák megoldásának irányába. Ezért sok a nyitott kérdés jelenleg még. Azonban mire a Képviselő-testület elé kerül az átruházásról szóló szerződés, lesz válaszuk valamennyi kérdésre.

A legfontosabb rendelkezések az integráció tárgyában a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 5/H. §-ában olvasható, az alábbiak szerint:

5/H. § (1) Egy víziközmű-rendszer üzemeltetési kérdéseiről – ideértve a közös ellátásért felelősséggel érintett víziközmű-rendszert is – egy üzemeltetési szerződés rendelkezhet.

(2) Az ellátásért felelős önkormányzat a víziközmű-vagyon, illetve a tulajdonában álló víziközmű működtető eszköz tulajdonjogát térítésmentesen, nyilvántartási értéken történő átvezetéssel is átruházhatja az államra, ha a víziközmű-rendszeren kizárólagos vagy az állammal közös tulajdonnal rendelkezik.

(3) Ha víziközmű-rendszeren több ellátásért felelős önkormányzat is tulajdonnal rendelkezik, az ellátásért felelős önkormányzatok egyhangú döntéssel a víziközmű-rendszer, illetve a tulajdonukban álló víziközmű működtető eszköz tulajdonjogát térítésmentesen, nyilvántartási értéken történő átvezetéssel is átruházhatják az államra.

(4) Az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű-vagyon (2) vagy (3) bekezdés szerinti átruházásához kapcsolódóan a 18. § szerinti víziközmű-fejlesztésre fel nem használt források tulajdonjoga a korábbi ellátásért felelőstől nyilvántartási értéken történő átvezetéssel, térítésmentesen az államra száll. A fejlesztési források átadás-átvételéről az érintett önkormányzat és az állam képviselőjében eljáró szervezet írásban megállapodik.

(5) A víziközmű-szolgáltató – az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű-vagyon (2) vagy (3) bekezdés szerinti átruházásához kapcsolódóan – a tulajdonában álló víziközmű működtető eszközök és a rendszerfüggetlen víziközmű-elemek tulajdonjogát az államra, mint új ellátásért felelősre nyilvántartási értéken történő átvezetéssel, ingyenesen is átruházhatja.

(6) Az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű-vagyon (2) vagy (3) bekezdés szerinti átruházása esetén az üzemeltetési jogviszony a víziközmű-vagyon tulajdonjogának átszállását követő napon megszűnik, vagy – a korábbi és az új ellátásért felelős közötti megállapodás alapján – az állam, mint új ellátásért felelős a fennálló üzemeltetési jogviszony tekintetében a korábbi ellátásért felelős helyébe lép. Az üzemeltetési jogviszony megszűnése esetén az állam mint új ellátásért felelős az új üzemeltetési jogviszony létrehozásáról akként gondoskodik, hogy a szolgáltatás folytonossága közérdekű üzemeltető kijelölése nélkül is biztosított legyen.

(7) Ha az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű-vagyon (2) vagy (3) bekezdés szerinti átruházása az üzemeltetési jogviszony megszűnését eredményezi, a korábbi ellátásért felelős a víziközmű-vagyon tulajdonjogának átszállását követően haladéktalanul átadja az új ellátásért felelős részére a 61. § (1) bekezdése szerinti adatokat, valamint minden egyéb olyan adatot, amely az érintett víziközmű-rendszerhez kapcsolódóan az ellátásért felelős kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges. Ha az ellátásért felelős kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges adatok a korábbi ellátásért felelősnél – annak írásbeli

nyilatkozata alapján – nem állnak teljeskörűen rendelkezésre, a korábbi üzemeltetési jogviszony szerinti víziközmű-szolgáltató a hiányzó adatokat az új ellátásért felelős írásbeli felszólítását követő 5 napon belül átadja az új ellátásért felelős részére.

(8) A (2)–(5) bekezdés szerinti térítésmentes vagyonátruházás az általános forgalmi adó szempontjából közcélú adománynak minősül.

(9) A települési önkormányzat – a víziközmű-vagyon (2) vagy (3) bekezdés szerinti átruházásához kapcsolódóan – térítésmentesen átruházhatja az államra, mint új ellátásért felelősre az átadással érintett víziközmű-rendszer üzemeltetését szerződéses jogviszony alapján ellátó víziközmű-szolgáltatóban fennálló társasági részesedését. A térítésmentes tulajdon-átruházás az általános forgalmi adó szempontjából közcélú adománynak minősül.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, szíveskedjen állást foglalni az Integrációs Programhoz való csatlakozásról.

A döntéshez a Gyula Város Önkormányzata Képviselő-testületének és szerveinek Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 2/2013. (I. 25.) önkormányzati rendelet 22. § (2) bekezdésének 16. és 20. pontjai alapján minősített többség szükséges.

HATÁROZATI JAVASLAT

Gyula Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 5/H. §-ában foglaltak alapján kinyilvánítja azon szándékát, miszerint

1. az önkormányzatot terhelő víziközmű-szolgáltatás biztosítása vonatkozásában fennálló ellátási kötelezettségének a Magyar Államra történő átruházására irányuló Integrációs Programban részt kíván venni;
2. a víziközmű-vagyont, illetve a víziközmű működtető eszközök tulajdonjogát térítésmentesen, nyilvántartási értéken történő átvezetéssel át kívánja ruházni a Magyar Államra;
3. a víziközmű-fejlesztésre fel nem használt források tulajdonjogát nyilvántartási értéken történő átvezetéssel, térítésmentesen a Magyar Államra kívánja ruházni;
4. a Gyulai Közülemi Nonprofit Kft.-ben, mint a víziközmű-rendszer üzemeltetését szerződéses jogviszony alapján ellátó víziközmű-szolgáltatóban fennálló társasági részesedését nem kívánja átadni a Magyar Államnak.

A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, illetve a Gyulai Közülemi Nonprofit Kft. ügyvezetőjét, hogy az Integrációs Programhoz való csatlakozáshoz, illetve a végleges megállapodások előkészítéséhez szükséges nyilatkozatokat megtegyék, az együttműködési megállapodást aláírják, a társaság likviditásának átmeneti biztosítására irányuló támogatás ügyében eljárjanak és e tárgyban nyilatkozatokat tegyenek, megállapodást kössenek.

A vagyonátadáshoz szükséges végleges megállapodások elfogadásáról a képviselő-testület dönt, legkésőbb 2023. november 30. napjáig.

Felelős: dr. Görgényi Ernő polgármester,
dr. Csige Gábor jegyző,
Daróczi László, a Gyulai Közülemi Nonprofit Kft. ügyvezetője.

Határidő: azonnal.

Gyula, 2023. szeptember 27.

Dr. Görgényi Ernő
polgármester